

Önkéntesség a sportban

Volunteering in sport

É. BÁCSNÉ BÁBA¹, Z. BÁCS², K. PETŐ³, A. MÜLLER⁴, C. PFAU⁵, K. DAJNOKI⁶, A. MOLNÁR⁷

¹Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Vidékfejlesztés, Turizmus- és Sportmenedzsment Intézet, Sportgazdasági- és Menedzsment Tanszék, bacsne.baba.eva@econ.unideb.hu

²Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Számviteli és Pénzügyi Intézet, bacs.zoltan@fin.unideb.hu

³Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Vidékfejlesztés, Turizmus- és Sportmenedzsment Intézet, peto.karoly@econ.unideb.hu

⁴Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Vidékfejlesztés, Turizmus- és Sportmenedzsment Intézet, Sportgazdasági- és Menedzsment Tanszék, muller.anetta@econ.unideb.hu

⁵Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Vidékfejlesztés, Turizmus- és Sportmenedzsment Intézet, Sportgazdasági- és Menedzsment Tanszék, pfau.christa@econ.unideb.hu

⁶Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Vezetés- és Szervezéstudományi Intézet, dajnoki.krisztina@econ.unideb.hu

⁷Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Vidékfejlesztés, Turizmus- és Sportmenedzsment Intézet, Sportgazdasági- és Menedzsment Tanszék, miller.e.annie@gmail.com

Absztrakt. Kutatásunk tárgyát a sportönkéntesség és annak motivációs hátterének vizsgálata jelentette. Célunk volt, hogy megvizsgáljuk a fiatal felnőttek önkéntes tapasztalatait az önkéntesség területén. Célunk volt továbbá elemezni, hogy milyen területeket választanak a sportban leginkább az önkéntes munkavégzésre és mi motiválja a sport területén őket erre. A kérdőíves kutatásunk alapját az önkéntesség „4 W” (who, what, where, why) koncepciója jelentette, azaz a kérdőívet úgy állítottuk össze, hogy ezekre a kérdésekre választ kapjunk a sportönkéntesség vonatkozásában. Összesen 371 fiatal felnőtt (átlagéletkor= 23,93, sd=9,93) által kitöltött kérdőív adatait elemeztük SPSS statisztikai szoftver segítségével, ahol számítottunk alapstatisztikát (átlag, szórás, medián, módusz), az összefüggések vizsgálatára Chi² próbát használtunk. A válaszadók több, mint 75%-a dolgozott már önkéntesként. Az önkéntes munka egyik legnépszerűbb területe a sport volt. A legfrekvenciáltabb önkéntességi terület a fiatalok körében az iskolai és diák valamint az egyetemi sport volt, mely után a versenysport, illetve a szabadidősport területe bizonyult a legnépszerűbbnek. A fiatal önkéntes munkavégzők motivációjában „a jó hangulat”, a „szeretem a sportot”, a „csapatmunka”, a „munkatapasztalat”, a „tanulás és képességfejlesztés” és a „karrierperspektíva” állt. Az önkéntes munkavégzésben a sportesemények és sportclubok területén a szervezési, marketing és kommunikációs területek voltak a legnépszerűbbek, ahol már a válaszadónak tapasztalatai voltak. Jelentős eltérést tapasztaltunk abban, hogy a sporteseményeken való önkéntes munkavégzés területeiben a szervezés, marketing területén a magyarok 61%-a dolgozott, a más országok válaszadói csupán 34,2%-a ($p < 0,05$). A kommunikáció területén a más országok válaszadóinak magasabb értékét (45,7%), tapasztaltuk a magyarokkal (33,7%) szemben ($p < 0,05$).

Kulcszavak: önkéntes munka, sportönkéntesség, sportesemény, motiváció

Abstract. The subject of our research was the examination of the sports ambition and its motivational background. Our aim was to examine the volunteer experience of young adults in volunteering. Our goal was also to analyze the areas in which sports are chosen most voluntarily and what motivates them in sport. The basis for our questionnaire research was the concept of volunteering "4 W" (who, what, where, why). The questionnaire was designed to answer these questions in relation to sports ambition. The data of the questionnaire completed by 371 young adults (mean age = 23.93, sd = 9.93) were analyzed using SPSS statistical software, where we calculated basic statistics (mean, standard deviation, median, mode) and Chi2 test. More than 75% of the respondents have already worked as volunteers. One of the most popular areas of volunteering was sport. The most frequented volunteering area was among schoolchildren and students as well as university sports among young people, after which the area of competition and recreational sports proved to be the most popular. The main motivation of young volunteer workers was the following. : „I had a good mood”, „I loved sport”, „teamwork”, „work experience”, „learning and skill development” and „career perspective”. Organizations, marketing and communication areas in the field of sporting events and sportsclubs volunteering were the most popular in the area where the respondents had experience. A significant difference was found in the field of organizing and marketing volunteering in sports events, 61% of Hungarians worked, while respondents from other countries were only 34.2% ($p < 0.05$). In the field of communication, higher values of respondents from other countries (45.7%), compared with Hungarians (33.7%) ($p < 0.05$).

Key words: volunteering, sports athletics, sporting events, motivation

Bevezetés

A téma aktualitását adja, hogy az önkéntesség népszerűsége, társadalmi és gazdasági szerepe egyre nő napjainkban. Magyarországon a rendszerváltás után a nonprofit és civilszervezetek számának növekedésével együtt járt az önkéntesek számának növekedése is [28]. Az Európai Unióban a 2011-es év az önkéntesek éve volt, ebben az évben számos rendezvény került megrendezésre, amelyekre önkéntesek jelentkezését várták. Az Európai Unióban évente mintegy 140 millió állampolgár vesz részt volunteer munkában, a sport területén végzett önkéntes munka a leggyakoribb önkéntes munkavégzési terület [25]. Hazai vizsgálatok tapasztalatai is a sport népszerűségét igazolják az önkéntesség területén. Markos 2016-ban [23] vizsgálta a nyíregyházi középiskolások (N=185) körében az önkéntes munkavállalás területeit. Megállapította, hogy az önkéntes munka területének megválasztása és az iskolatípus között összefüggés van. A gimnazista diákok többsége az óvodáskorú és sajátos nevelési igényű fiatalokkal, idős emberekkel közös sport- és szabad idő területet választották legnagyobb arányban (63,6%), mely igazolja, hogy már a középiskolás diákok önkéntes munkavállalásának egyik kedvelt színtere a sport és a rekreáció.

Az önkéntes munkavégzés és annak tapasztalatai hozzájárulnak a civil társadalom fejlődéséhez, segíti a fiatalokat érzékenyíteni a társadalmi problémákra, és arra, hogyan tudják érdekeiket és értékeiket megvédeni. Gyakorlati tapasztalatok során a tárgyi tudást mélyíthetik, kapcsolatot teremthetnek különböző kulturális háttérrel rendelkező személyekkel, szakmai ismereteket sajátíthatnak el, és ezáltal a civil felelősségérzet is kialakul [30]. Továbbá olyan készségeket fejleszt, mint például a kreativitást, kritikai gondolkodást, a team munkában való részvételt, az interperszonális rugalmasságot, empátiát, vagy a kompromisszumkötést [4; 5; 9; 17; 18; 19; 21; 22; 30].

Az önkéntesség során szerzett tapasztalatok és a kapcsolati tőke a munkaerőpiacra jutását segítheti a fiatal munkavállalók esetében, a már munkaerőpiacon lévőknek a versenyképességüket javíthatja, hiszen az informális tanuláson keresztül [15] az élethossziglan tartó tanulás részeként új ismereteket és készségeket sajátíthat el. Az önkéntes munkavégzés a személyes fejlődést biztosítja, a készségek és gyakorlati tapasztalatok fejlődését és a társadalmi tudatosság elsajátítását, fejlesztését.

A jóléti állam jelentőségének növekedésével, kiemelten a harmadik szektor fejlődésével megváltozott az önkéntes munka szerepe és jellege. A fizetett munkával előállított szolgáltatások egyik kiegészítő formája lett. Napjainkban erősödik az önkéntes munka kapcsolata az állami, a forprofit és a nonprofit szektor szervezeteivel. Éppen ezért a fizetett munkához hasonlóan erősödik szervezeti jellege (formalizálódik), a keresletre reagál és hatékonyságra törekszik, professzionalizálódik. [14; 29]. Az új típusú önkéntes munka a munkaerő-piacra való csatlakozás és a tőkekonvertálás hatékony eszköze lehet [14].

Több nemzetközi és hazai tanulmány elemzése alapján az új típusú önkéntesség motivációi között megjelenik az érdeklapú gondolkodás, a kevésbé altruista inkább egoista motívumokkal [9]. Ilyen motiváció lehet az, hogy az önkéntes munka során olyan tapasztalatokra tesznek szert és olyan kapcsolati tőkét építhetnek ki, mely segítheti a karrierjüket, vagy javíthatja az elhelyezkedési esélyüket a munkaerőpiacon [7]. Ezt a fajta karrier-elméletet a sportban is igazolták az önkéntesek motivációjában [20]. Más kutatások a felsőoktatásban az akadémiai kreditek megszerzésében nyújtott segítséget [24] emelik ki az önkéntes munka kapcsán, mely a tanulmányi előmenetelt támogatja, ami szintén a karrier-perspektíva meghatározó eleme [24]. Hazai kutatások szintén említik a tanulás, élményszerzés motivációinak megjelenését [2; 11]. A sportönkéntességgel szintén nagyon sok hazai és nemzetközi szakirodalom foglalkozik [13; 10; 27].

1. Anyag és módszer

Kutatásunk tárgyát az önkéntes munka motivációs hátterének vizsgálata jelentette a fiatal felnőttek körében. Célunk volt, hogy megvizsgáljuk, hogy a magyar és nemzetközi (angol, orosz, szlovák,) fiataloknak milyen a részvételi aránya az önkéntes munkában, milyen területeket választanak a sportban leginkább az önkéntes munkavégzésre és mi motiválja őket erre. A kutatás irányait a Bussel-Forbes (2002) önkéntesség 4 W koncepciója alapján határoztuk meg (1. ábra).

A kutatáshoz kérdőíves módszert választottuk, melyben nyílt és zárt kérdéseket fogalmaztunk meg. A kérdőívet magyar, angol és orosz nyelven készítettük el.

Who? – Ki?

- Európai fiatal felnőttek
- Átlagéletkor: 23,93. sd=9,4
- Magyar, szlovák, orosz, angol

Where? – Hol?

Alkalmi, rendszeres	Sport területek	Sportágak
- Sportesemény szervezése	- Versenysport - Szabadidősport	- Vizes sportok - Atlétika
- Sportklubban szervezési, edzői feladatok	- Iskolai, diáksport - Egyetemi főisk. sp. - Fogyatékosok sp. - Idősek sportja - Egyéb	- Téli sportok - Labdajátékok - Küzdősportok - Torna - Zenés, fitness - Egyéb

What? – Mit?

- Pénzügy
- Média
- Kommunikáció
- Szervezés és marketing
- Asszisztensi
- Nemzetközi kapcsolatok, diplomácia
- Informatika, webdesign

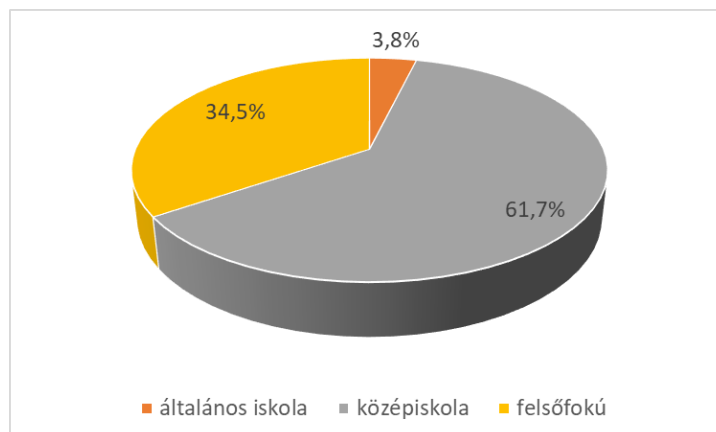
Why? – Miért?

- Jó hangulat
- Szeretem a sportot
- Csapatmunka
- Munkatapasztalat
- Kapcsolatépítés
- Tanulás, tapasztalat
- Munkafeladat kipróbálása
- Szakirányú tudás
- Szakmai gyakorlat
- Jótékonykodás, társadalmi szerepvállalás
- Közösségi munka
- Karrier perspektíva
- Nyelvtanulás

1. ábra: Az önkéntesség „4 W” koncepciója
Forrás: saját szerkesztés, Bussel-Forbes (2002) alapján

A nemzetközi sportesemények résztvevői között töltöttük ki papír alapon, valamint online kitöltés is érkezett, melyet egy önkéntes csoportot tömörítő oldalon tettük közzé. Összesen 371 kérdőív adatait elemeztük SPSS statisztikai szoftver segítségével, ahol számítottunk alapstatisztikát (átlag, szórás, medián, módusz), az összefüggések vizsgálatára Chi2 próbát használtunk.

A kérdőívet összesen 371-en töltötték ki. A válaszadók 31,3 % azaz 116 fő férfi, 68,7% azaz 255 fő pedig nő volt.

2. ábra: A kérdőívet kitöltők iskolai végzettsége (%)
Forrás: saját szerkesztés, 2018

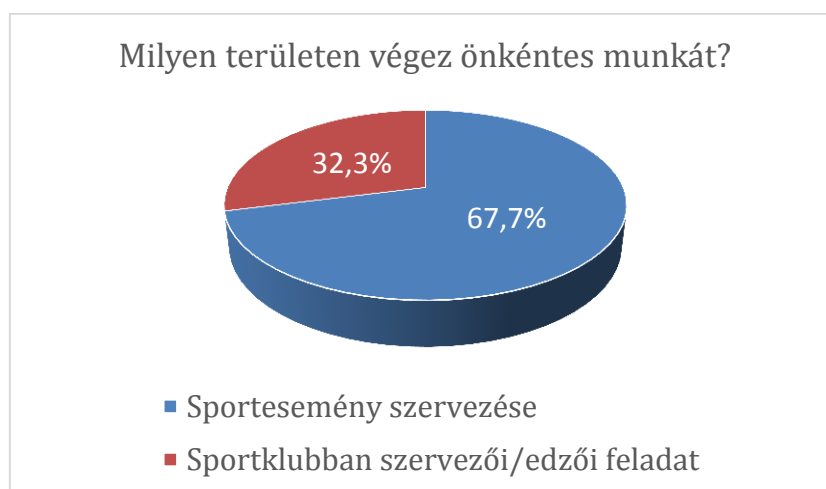
A kérdőívet kitöltők átlag életkora 23,93 év (sd=9,4). A válaszadók 3,8 %-a (14 fő) rendelkezik általános iskolai, 61,7%-a (229 fő) középiskolai, 34,5%-a (128 fő) pedig egyetemi, illetve főiskolai végzettséggel (2. ábra). A válaszadók 50,4 %-a (187 fő) Magyarországon, 49,6 %-a (184 fő) külföldön lakik (Amerika, Anglia, Szlovákia, Oroszország). A válaszadók 20,5 %-nak (76 főnek) a lakóhelye falu, 73 %-nak (271 főnek) a lakóhelye város és 6,4 %-nak (24 főnek) a lakóhelye főváros. A válaszadók 13,7%-a (51 fő) alkalmanként, 65%-a (241 fő) rendszeresen, 21,3%-a (79 fő) pedig egyáltalán nem sportol. Igen magas a sportolók aránya, hiszen a válaszadók 68%-a nyilatkozta, hogy alkalmanként vagy rendszeresen sportol, mely biztosítja a mintában a sportoláshoz, sporthoz való pozitív attitűdöt.

2. Eredmények

A kitöltők 78,4%-a, azaz 291 fő nyilatkozta, hogy dolgozott már önkéntesként. A válaszadók havonta átlagosan 5,35 órát töltenek önkéntes munkával. Ez az eredmény közel hasonló, melyet Géczi és munkatársai [16] magyar reprezentatív mintán tapasztaltak, ahol az önkéntesek havonta 5 óránál kevesebb időt fordítanak önkéntes munkára.

Az önkéntes munkát végzők közül 96,2%-uk, azaz 280 fő dolgozott már önkéntesként sporteseményen.

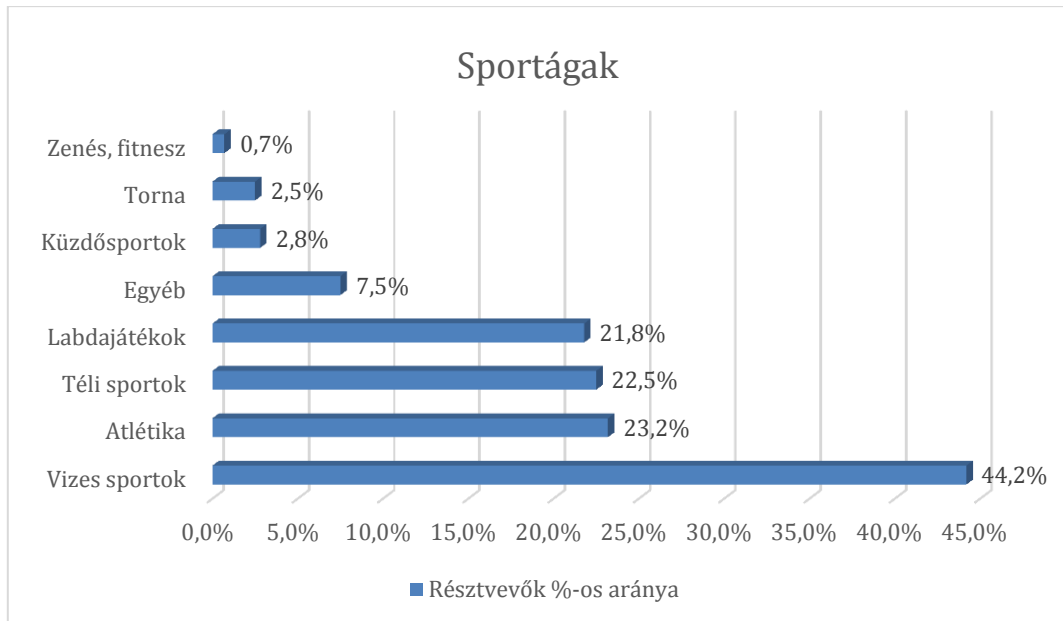
Rákérdeztünk a sportönkéntesség területeire is (3. ábra). A sport területén a sportesemény szervezést, a sportklubokban az edzői és szervezői feladatokat jelöltük meg válaszkategóriaként, ahol egy ember több választ is megjelölhetett.

3. ábra: A sportönkéntes munkavégzés területei.
Forrás: saját vizsgálat, 2018.

A minta 79,3 %-a sportesemény szervezésben, 32,3%-uk a sportklubokban szervezői vagy edzői feladat ellátásában vett már részt. Azt tapasztaljuk, hogy a sporthoz való pozitív attitűd, a sportos életforma miatt a sportönkéntességben való munkavégzésre az jellemző, hogy több területen is bekapcsolódnak az önkéntesek a munkába. A legmagasabb a részvételi arány a sportesemények szervezésében.

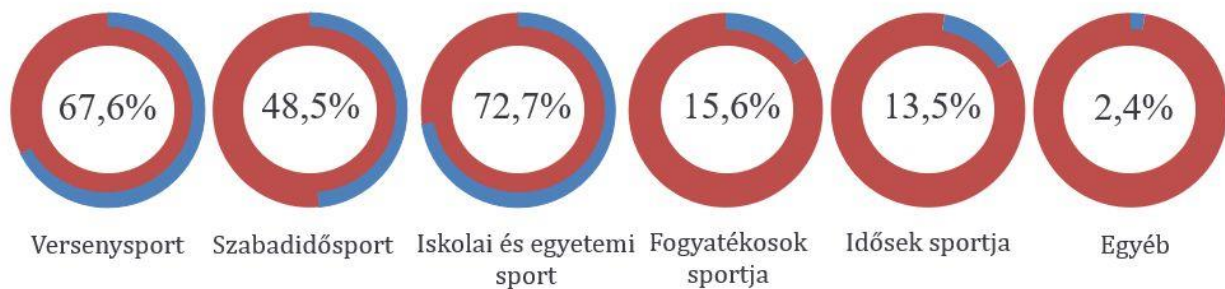
Kíváncsiak voltunk arra, hogy ezeket a tapasztalatokat mely, sportágakban szerezték az önkéntesek, természetesen itt is több válaszlehetőséget is bejelölhettek, mellyel éltek is a válaszadók (4. ábra).

4. ábra: A sporteseményeken való önkéntes munka megoszlása a sportágak szerint
Forrás: saját vizsgálat, 2018.

A minta 44,2%-a a vizes sportok, a 23,2 %-a az atlétika, 22,5%-uk a téli sportok, a 21,8%-uk a labdajátékok, 2,8%-uk a küzdőspotok, 2,5%-uk a torna és 0,5%-uk a zenés táncos mozgásformák-fitnessz területén, 7,5%-a egyéb sportágban szerzett tapasztalatot a sportrendezvények lebonyolítása kapcsán.

Rákérdeztünk arra is, hogy a sportban milyen területeken vállalnának szívesen önkéntes munkát. Az eredményeket az 5. ábra mutatja.

5. ábra: A sportönkéntes munkavégzés területeire való hajlandóság alakulása
Forrás: saját vizsgálat, 2018

A hajlandóság vizsgálatának érdekében az önkéntes munkát végzők és nem végzők körében is megkérdeztük milyen területen tevékenykednének szívesen.

Nem meglepő, hogy a legnépszerűbbnek az iskolai diáksport és egyetemi sport bizonyult (72,7%), mivel a fiatalok dominanciája érvényesül a mintában. A versenysport is népszerű sportönkéntességi területnek bizonyult (67,6%), hiszen ez a terület kapja a legnagyobb publicitást, figyelmet. Széles felhasználói rétege miatt ugyancsak nem meglepő, hogy a harmadik legtöbb szavazatot a „szabadidősport” kapta. Géczy és munkatársai [16] hajlandósági vizsgálatában a szabadidősport (85%),

majd a diáksport (64%) kapta a legnagyobb említést. Az „iskolai, diáksport” és az „egyetemi és főiskolai sport” területének népszerűsége a mi kutatásunkban magyarázható azzal, hogy kérdőívünket leginkább fiatal felnőttek töltötték ki. Hazai kutatás [23], mely a nyíregyházi középiskolások körében vizsgálta a népszerű önkéntességi munkaterületet megállapította, hogy a gimnazista diákok többsége a különböző célcsoportnak szervezett sport- és szabad idő területet választották legnagyobb arányban (63,6%). A „Fogyatékosok sportja”, vagy az idősek sportja jóval kevesebb említést kapott, melynek oka, hogy ezen területek aránya a sportközvetítésekben lényegesen elmarad az épek sportjával kapcsolatos események közvetítésének óraszámától.

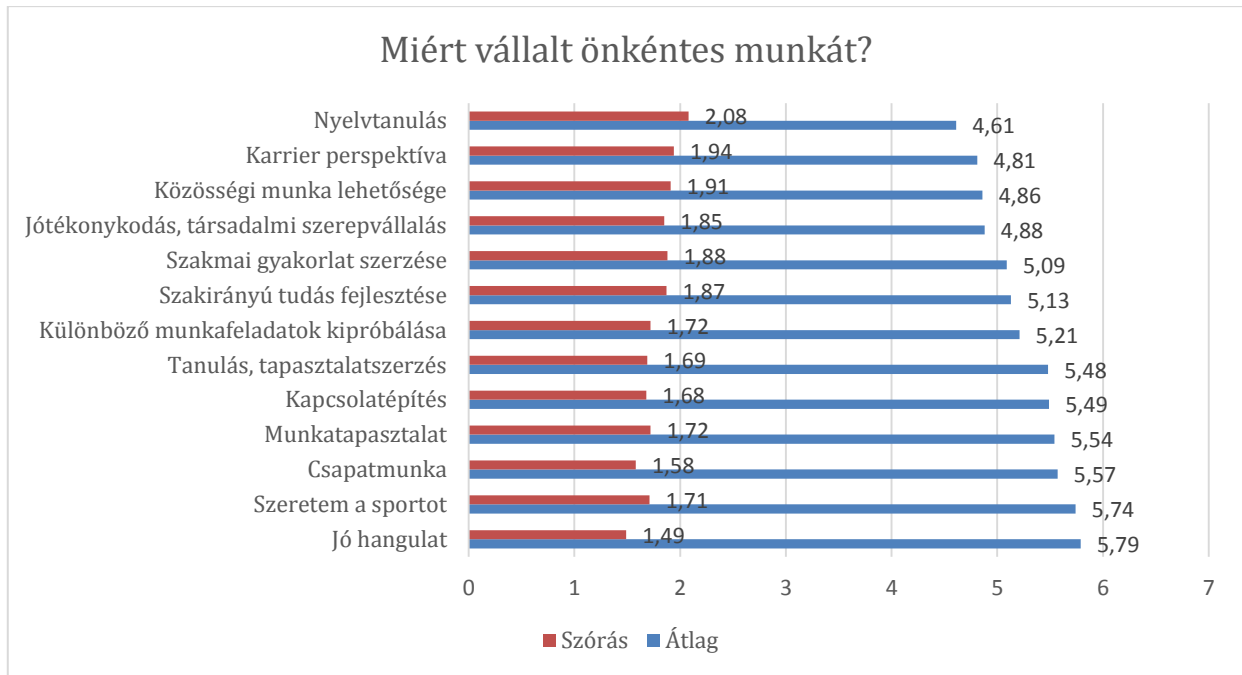
A kérdőívet kitöltő 371 személy 75,41%-a azaz 280 fő dolgozott már önkéntesként sporteseményen. Közülük a válaszadók több mint fele (63,2%, 177 fő) a „Szervezés és marketing” területén tevékenykedett. A „Kommunikáció” és az „Asszisztensi” munkakör ugyancsak népszerűnek bizonyult. Előbbit a válaszadók 52,5%-a, az utóbbit 51,4%-a jelölte (6. ábra).

6. ábra: A sporteseményen végzett önkéntes munka területei.
Forrás: saját vizsgálat, 2018.

Jelentős visszaesés mutatkozik azonban a „Média” területén. A válaszadók csupán 25,4%-a (71 fő) dolgozott már itt. Ennek oka a szektor sajátosságából fakad, hiszen a terület feladatainak elvégzése képzett szakembereket igényel. Ugyan csak ez mondható el a „Nemzetközi kapcsolatok és diplomácia” kategóriájában és a „Pénzügy” területen is. Az „Informatika és webdesign” területet, a 280 önkéntességet végző személyből mindössze 22-en választották. Itt is megjegyezhető a szaktudás meglétének szüksége, emellett a kategória „népszerűtlenségének” másik oka, hogy viszonylag fiatal, fejlődő területről beszélhetünk.

A sport területén végzett önkéntes munka motivációinak vizsgálata érdekében 7 fokozatú Likert-skálát állítottunk össze, melyben az 1-es a legkevésbé, a 7-es a leginkább jellemző a kérdőívet kitöltő személyre. Az egyes kategóriák átlagértékeit és a szórást 7. ábrán láthatjuk.

7. ábra: Önkéntes munkavállalás motivációi (1-7-es skálán, 1= legkevésbé, 7= leginkább jellemző)
Forrás: saját vizsgálat, 2018.

13 állítást gyűjtöttünk össze melyben rákérdeztünk többé közt az önkéntes személy számára értéket teremtő (nyelvtanulás, tapasztalat szerzés stb.), munkaerőpiaci szempontból értéket teremtő területekre (szakirányú tudás, szakmai tapasztalat, kapcsolatépítés stb.) és a társadalom számára értéket teremtő motivációkra (jótekingyokodás, társadalmi szerepvállalás, közösségi munka stb.)

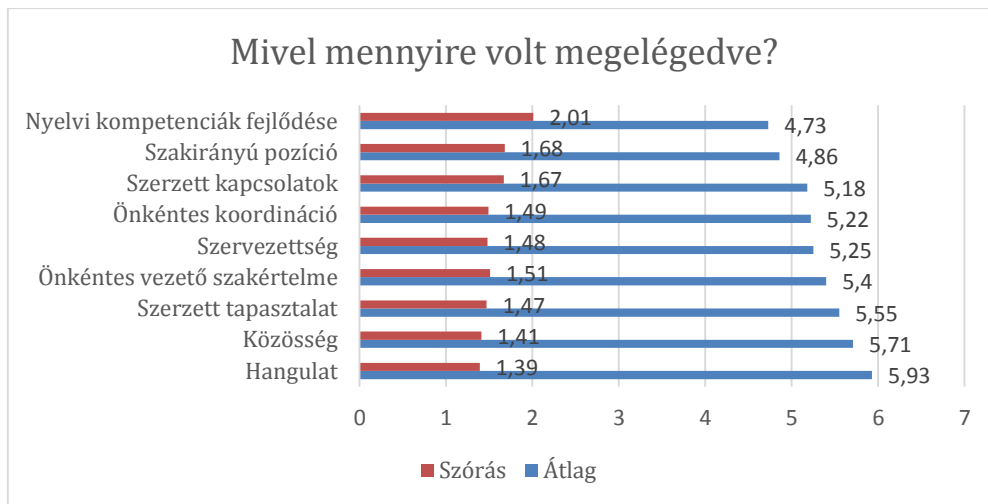
A sikeres önkéntes-menedzsment elengedhetetlen része a munkát vállalók bevonása, megtartása és lojalitásuk kivívása annak érdekében, hogy esetlegesen később is visszatérjenek hozzánk. Mindennek hatására nem meglepő, hogy a legmagasabb átlagértéket az önkéntesek munkavállalásának motivációs tényezői közül a jó hangulat kapta, alátámasztva ezzel, mennyire fontos az önkéntesek számára a jó atmoszféra megléte.

A második legmagasabb értékelést (5,74) a "Szeretem a sportot" állítás kapta. Az eredmény tükrözi, hogy a sporttal való pozitív kapcsolat mennyire befolyásolja az önkéntesek hozzáállását és mennyire számít motivációs faktornak a sport területén végzett önkéntes munka vállalásában.

Meglepő eredménynek számít, hogy míg az egoista motivációk a skála elején helyezkednek el (munkatapasztalat, kapcsolatépítés, szakirányú tudás fejlesztése stb.) addig a jótekingyokodás, társadalmi szerepvállalás és a közösségi munka lehetősége alacsonyabb átlagértéket kapott.

Ugyancsak 7-es fokozatú Likert-skálával mértük az önkéntesek elégedettségét a 8. ábrán feltüntetett területeken.

8. ábra: Önkéntesek elégedettségének alakulása (1-7-es skálán, 1= legkevésbé, 7= leginkább jellemző)

Forrás: saját vizsgálat

Összefüggés figyelhető meg a két ábra eredményeiben, hiszen a „Jó hangulat” mind motivációs faktorként, mind az elégedettséget kiváltó tényezők között a legjobb átlagértéket kapta. Emellett ugyancsak hasonlóságot mutat, hogy az előző ábrán 3. helyen szereplő „Csapatmunka” az elégedettség területén 2. helyen álló, 5,71-es átlagértéket kapó „Közösség” -gel együtt az ábra elején helyezkedik el.

A nyelvi kompetenciák fejlődése, habár még mindig a skála felső felébe esik, 4,73-as átlagértékével az utolsó helyre került. Ezen tényező visszaszorulásánál szintén figyelembe kell vennünk, hogy az önkéntes munkavállalás motivációinál a „Nyelvtanulás” jelölték a legkevésbé kiváltó oknak a munkavállaláshoz.

2.1. Az összefüggés vizsgálatok tapasztalataiból

A magyar válaszadók adatait összehasonlítottuk a más országokból érkezett válaszok eredményeivel. Az önkéntesség és különösen a sportönkéntesség különböző aspektusaira irányuló kérdésekkel gyűjtöttünk adatokat, melyek analizálásával a nemzetközi és magyar önkéntesek karakterizációit és preferenciáit kívánjuk megvizsgálni.

A beérkező 371 kérdőívből kiderült, hogy a Magyarországon lakók 78,6 %-a (147 fő), a külföldön lakók 78,3 %-a (144 fő) dolgozott már önkéntesként, mely nem mutat szignifikáns eltérést. Átlagosan havi 5,3598 órát töltenek önkéntes munkával (szórás 12,539).

A sporteseményen való önkéntességnél már szignifikáns eltérés már tapasztalható az általános önkéntességhez képest. A Magyarországon lakók 80,2 %-a (150 fő), a külföldön lakók 70,7 %-a (130 fő) nyilatkozott úgy, hogy dolgozott már önkéntesként sporteseményen ($p < 0,05$). Míg az uniós felmérés arról számol be, hogy Magyarországon igen alacsony az önkéntesek száma (I1), ezzel szemben a kutatásunk igen magas értéket mutat. Ennek az oka lehet, hogy a válaszadók fiatalokból kerültek ki, Magyarországon a kormány bevezette az 50 óra önkéntes közszolgálatot, mely az érettségi vizsga feltétele, tehát ezeknek a fiataloknak egy része már ennek az intézkedésnek az eredményeit mutatják.

Ugyancsak megvizsgáltuk a munkavállalás megoszlását sportágak szerint, figyelembe véve a válaszadók nemzetiségét (1. táblázat).

Sportág	Nemzetközi	Magyar	p
Vizes sportok	30,4 % (56 fő)	36,4 % (68 fő)	p>0,05
Atlétika	20,7 % (38 fő)	14,4% (27 fő)	p>0,05
Téli sportok	34,2 % (63 fő)	0 % (0 fő)	p<0,05
Labdajátékok	4,3 % (8 fő)	28,3 % (53 fő)	p<0,05
Egyéb	3,8 % (7 fő)	7,5 % (14 fő)	p>0,05
Küzdősportok	0,5 % (1 fő)	3,7 % (7 fő)	p>0,05
Torna	1,1 % (2 fő)	2,7 % (5 fő)	p>0,05
Zene, fitnessz	0% (0 fő)	1,1 % (2 fő)	p>0,05

1. táblázat: Az önkéntes munka sportágak szerint megoszlása a nemzetiségre való tekintettel

Forrás: saját vizsgálat, 2018.

Míg Magyarországon a Vizes sportok (36,4%), a Labdajátékok (28,3%) és az Atlétika (14,4%) bizonyultak a 3 legnépszerűbb sportágnak, addig a külföldiek körében a Téli sportok (34,2%), a Vizes sportok (30,4%) és az Atlétika (20,7%) került a top 3-ba.

Itt megfigyelhető, hogy bár összesítésben a harmadik legtöbb szavazatot a „Téli sportok” kategóriája kapta, a magyar és a nemzetközi válaszadók eredményei szignifikáns eltérést mutat. Ennek oka többek közt az, hogy a téli sportok hiányzó kínálati elem hazánkban, mivel a természetföldrajzi viszonyaink nem kedveznek az úzásra, így ezen a területen nem is tudunk nemzetközi eseményeket szervezni [6].

Szintén szignifikáns különbség mutatkozik a Labdajátékok kategóriája, hiszen míg a magyarok körében a 2. legnépszerűbbnek bizonyult, addig a külföldi válaszadók közül 8-an (4,3%) tevékenykedtek ezen a területen. A magyar magas részvételi arányt magyarázza a labdajátékok esetében, hogy a legnépszerűbb sport, legtöbben úzik és a TAO-s sportágak így a 6 látvány csapatsportágak (kézilabda, labdarúgás, kosárlabda, jégkorong, vízilabda, röplabda) kiemelt finanszírozásban részesülnek [1; 3].

A 3 fő munkavégzési területen szignifikáns eltérést a Sportklubokban szervezői feladatok ellátásának területén tapasztalhatunk (2. táblázat).

Terület	Nemzetközi	Magyar	p
Sportesemény szervezése	55,4 % (102 fő)	64,2 % (120 fő)	p>0,05
Sportklubokban szervezői feladat	21,2 % (39 fő)	11,8 % (22 fő)	p<0,05
Sportklubokban edzői feladat	13,6 % (25 fő)	10,7 % (20 fő)	p>0,05

2. táblázat: A munkavégzés területei nemzetiségre való tekintettel.

Forrás: saját vizsgálat, 2018.

Itt ugyanis megfigyelhető, hogy a külföldiek 27,8%-kal (17 fővel) többen vállaltak munkát, mint a magyarok, mely érték szignifikánsan eltér.

A különböző területeken végzett önkéntes munka vizsgálatánál egyedül a versenysport területén találhatunk szignifikáns eltérést a magyar és a más országok válaszaiban (3. táblázat).

Terület	Nemzetközi	Magyar	p
Versenysport	53,3 % (98 fő)	81,8 % (153 fő)	p<0,05
Szabadidősport	44 % (81 fő)	52,9 % (99 fő)	p>0,05
Iskolai és diáksport	46,2 % (85 fő)	38 % (71 fő)	p>0,05
Egyetemi, főiskolai sport	26,1 % (48 fő)	34,8 % (65 fő)	p>0,05
Fogyatékosok sportja	16,8 % (31 fő)	14,4% (27 fő)	p>0,05
Idősek sportja	13,6 % (25 fő)	13,4 % (25 fő)	p>0,05
Egyéb	3,8 % (7 fő)	1,1 % (2 fő)	p>0,05

3. táblázat: A sportönkéntes munkavégzés területeire való hajlandóság alakulása nemzetiségre való tekintettel
Forrás: saját vizsgálat, 2018.

A magyarok 81,8%-a míg a nemzetközi minta csupán 53,3%-a nyilatkozta, hogy ezen a területen vállalna szívesen munkát. A többi területen az eltérés csupán tendenciózus, melyet statisztikailag nem tudtunk igazolni.

Az önkéntes munkát végzett személyek között megnéztük azt is, hogy milyen területen tevékenykedett munkája során (4. táblázat).

Terület	Nemzetközi	Magyar	p
Szervezés, marketing	34,2% (63 fő)	61 % (114 fő)	p<0,05
Kommunikáció	45,7 % (84 fő)	33,7 % (63 fő)	p<0,05
Asszisztensi	36,4 % (67 fő)	41,2 % (77 fő)	p>0,05
Média	22,8 % (42 fő)	15,5 % (29 fő)	p>0,05
Nemzetköz kapcsolatok, diplomácia	15,8 % (29 fő)	12,8 % (24 fő)	p>0,05
Informatika, webdesign	6,5 % (12 fő)	5,3 % (10 fő)	p>0,05
Pénzügy	6,5 % (12 fő)	4,3 % (8 fő)	p>0,05

4. táblázat. A sporteseményen végzett önkéntes munka területei, nemzetiségre való tekintettel
Forrás: saját vizsgálat, 2018.

Mind a magyar mind a nemzetközi válaszadók a „Szervezés, marketing”, a „Kommunikáció” és az „Asszisztensi” feladatkörben tevékenykedtek a legtöbben.

Igen markáns eltérés figyelhető meg, hogy a szervezés marketing területén a magyarok majdnem kétszer annyian dolgoztak, mint a más országok válaszadói (p<0,05). A kommunikáció területén a más országok válaszadójának magasabb értékét tapasztaltuk a magyarokkal szemben (p<0,05).

A „Média”, „Nemzetközi kapcsolatok és diplomácia”, az „Informatika és webdesign” illetve a „Pénzügy” területén nem tapasztaltunk szignifikáns eltérést a magyar és a más országok válaszadói között.

3. Következtetések

A fiatalok körében igen magas azoknak az aránya, akik már részt vettek önkéntes munkavégzésben és tapasztalatokkal rendelkeznek ezen a területen. A válaszadók 78,4%-a dolgozott már önkéntesként.

Ez az arány magasabb, mint amit az Unió felmérések (31) mutatnak. Ennek oka lehet, hogy sok esetben, mint pl. hazánkban is már a középiskolásoknak előírják az önkéntes munkavégzést, mely az érettségi vizsga feltétele, illetve az egyetemeken is bizonyos szakok szakstruktúrájába beépült, akár kreditértékkel is. Az önkéntes munkát végzők közül 96,2%-uk, azaz 280 fő dolgozott már önkéntesként sporteseményre, mely azt mutatja, hogy a sport az önkéntes munkavégzésnek egy prioritizált területe. A válaszadók 67,5%-a a versenysportot, míg a 48,5%-uk a szabadidősportot jelölte meg, ahol hajlandó lenne önkéntes munkát végezni. A fiatal önkéntes munkavégzők motivációjában a jó hangulat, a szeretem a sportot, a csapatmunka, a munkatapasztalat és karrierperspektíva állt. nem meglepő, hiszen az önkéntes munkavégzés és annak tapasztalatai hozzájárulnak a civil társadalom fejlődéséhez, segíti a fiatalokat érzékenyíteni a társadalmi problémákra, és arra, hogyan tudják érdekeiket és értékeiket megvédeni. Gyakorlati tapasztalatok során a tárgyi tudást mélyíthetik, kapcsolatot teremthetnek különböző kulturális háttérrel rendelkező személyekkel, szakmai ismereteket sajátíthatnak el, és ezáltal a civil felelősségérzet is kialakul. Az önkéntesség során szerzett tapasztalatok és a kapcsolati tőke a munkaerőpiacra jutását segítheti a fiatal munkavállalók esetében a már munkaerőpiacon lévőknek a versenyképességüket javíthatja. Az önkéntes munkavégzés a személyes fejlődést biztosítja, a készségek és gyakorlati tapasztalatok fejlődését és a társadalmi tudatosság elsajátítását, fejlesztését, mely később a vállalatok társadalmi felelősségvállalásában is eredményes lehet (32).

Az önkéntes munka az egyénnek és a társadalomnak is érdeke, hiszen a szolidaritás, segítségnyújtáson túl a gazdasági haszna és hozadéka sem elhanyagolható.

A publikáció elkészítését az EFOP-3.6.2-16-2017-00003 számú projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg.

Hivatkozások

- [1] K. András (2014) *A TAO támogatási rendszer sportgazdasági hozadéka*. In: Petridis Leo-nidas (Ed.) *A felsőoktatás szerepe a sportban, élsportban és az olimpiai mozgalomban, különös tekintettel a társasági adóból (TAO) támogatott sportágak helyzetére és a támogatások hasznosítására*. c. konferencia Tanulmánykötete. Debrecen. 12-22.
- [2] A. M. Bartal (2010) *Mit mutat a kaleidoszkóp? Az Önkéntes Motivációs Leltár (Volunteer Motivation Inventory) adaptálása, fejlesztése és kipróbálása a magyar önkéntesek körében*. Civil Szemle VII. Évfolyam I. szám 5-33.
- [3] Z. Bács – É. Bácsné Bába (2014) *A TAO támogatási rendszer hatása és szervezeti kezelése Debrecenben*. In: Leonidasz P. (Ed.), *A felsőoktatás szerepe a sportban, élsportban és az olimpiai mozgalomban, különös tekintettel a társasági adóból (TAO) támogatott sportágak helyzetére és a támogatások hasznosítására: tanulmánykötet*. Debreceni Egyetem Gazdálkodástudományi és Vidékfejlesztési Kar, Debrecen. 22-36.
- [4] S. H. Billig (2009) *Does quality matter: Testing the new K-12 service-learning standards for quality practice*. In B. E. Moely, S. H. Billig, B. A. Holland (Eds.): *Advances in service-learning research: Vol 9. Creating our identities in service-learning and community engagement*. Greenwich, CT: Information Age 131–158.
- [5] V. Bocsi – H. Fényes – V. Markos (2017) *Motives of volunteering and values of work among higher education students*, CITIZENSHIP SOCIAL AND ECONOMICS EDUCATION 16: (2) pp. 117-131.

- [6] A. Borbély – A. Müller (2015) *Sport és turizmus*. Debrecen: Campus Kiadó, 2015. 110 p. (ISBN:978-963-9822-36-8)
- [7] E. Clary – M. Snyder – A. A. Stukas (1991), „*Volunteer motivations: Findings from a national survey*“, *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, Vol. 25, No. 4, pp. 485-505
- [8] R. A. Cnaan – R. S. Goldberg-Glen (1991) *Measuring motivation to volunteer in human services*. *Journal of Applied Behavioural Sciences*, Vol. 27, No. 3.
- [9] J. M. Conway – E. L. Aamel – D. P. Gerwien (2009) *Teaching and learning in the social context: A meta-analysis of service learning's effects on academic, personal, social, and citizenship outcomes*, *Teaching of Psychology*, 36. 233–245.
- [10] C. A. Costa – L. Chalip – B. C. Green – C. Simes (2006) *Reconsidering the role of training in event volunteers' satisfaction*. *Sport Management Review*, 9, 165–182.
- [11] K. Czike – A. M. Bartal (2005) *Önkéntesek és nonprofit szervezetek – az önkéntes tevékenységet végzők motivációi és szervezeti típusok az önkéntesek foglalkoztatásában*, Budapest, Civitalis Egyesület.
- [12] K. Czike – I. Zs. Szabóné (2010) *Online kutatás az önkéntességről a lakosság körében. Önkéntes Központ Alapítvány*
http://www.onkentes.hu/sites/default/files/attachment/3/onlinekutatasazonkent_essegrolzarotan.pdf
- [13] S. Fairley – P. Kellett – B. C. Green (2007) *Volunteering abroad: Motives for travel to volunteer at the Athens Olympic Games*. *Journal of Sport Management*, 21, 41–57.
- [14] H. Fényes – L. Lipcsei – D. V. Szeder (2012) *Önkéntesség a Debreceni Egyetem hallgatói táborában*. In (Dusa Ágnes Réka – Kovács Klára – Márkus Zsuzsanna – Nyüsti Szilvia – Sörös Anett szerk.) *Egyetemi Élethelyzetek – Ifjúságszociológiai Tanulmányok II*. Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó 99-118.p.
- [15] R. K. Forray – E. Juhász (2009) *A felnőttkori autonóm tanulás és tudáskorrekciós elköteleződés*. 12-37.p. In: *Nonformális – informális – autonóm tanulás* (szerk: Forray K.-Juhász E), debreceni Egyetem, debrecen. 2009. 383.p.
http://ni.unideb.hu/sites/ni.unideb.hu/files/oldal/250/nonformalis_-_informalis_-_autonom_tanulas.pdf
- [16] G. Géczai – J. Farkas – D. Zs. Sütő (2014) *Az önkéntesség és az aktív polgárság ösztönzése a sporton keresztül*. 40.p. <http://sportmenedzsment.hu/wp-content/uploads/2014/06/Az-%C3%B6nk%C3%A9ntess%C3%A9g-%C3%A9s-az-akt%C3%ADv-polg%C3%A1rs%C3%A1g-%C3%B6szt%C3%B6nz%C3%A9se-a-sporton-kereszt%C3%BCI-bros%C3%BAra.pdf>
- [17] D. E. Giles – J. Eyler (1994) *The impact of a college community service laboratory on students' personal, social, and cognitive outcomes*. *Journal of Adolescence*, 17. 327–339. doi:10.1006/jado.1994.1030.
- [18] A. M. Harwood – S. A. Radoff (2009) *Reciprocal benefits of mentoring: Results of a middle school–university collaboration*. In B. E. Moely, S. H. Billig, B. A. Holland (Eds.): *Advances in service-learning research: Vol 9. Creating our identities in servicelearning and community engagement* (pp. 131–158). Greenwich, CT: Information Age.
- [19] S. Kimberley – G. Robert – D. Nathan (2008) *Community Service and Service learning in America's Schools*. Corporation for National and Community Service, Office of Research and Policy Development Washington, DC.

- [20] R. W. Lent – S. D. Brown – G. Hackett (1994) *Toward a unifying social cognitive theory of career and academic interest, choice, and performance [Monograph]*. Journal of Vocational Behavior, 45, 79–122.
- [21] V. Markos (2016a) *A felsőoktatási hallgatók önkéntességtípusai*, EDUCATIO 26: (1) pp. 113-120.
- [22] V. Markos (2016b) *Közösségi szolgálat vagy önkéntesség?*, EDUCATIO 25: (3) pp. 444-450. pp. 444-450.
- [23] V. Markos (2016c) *A nyíregyházi középiskolás diákok iskolai közösségi szolgálattal kapcsolatos tapasztalatainak vizsgálata*, PÁRBESZÉD SZOCIÁLIS MUNKA FOLYÓIRAT 3: (4) Paper <http://parbeszed.lib.unideb.hu/file/2/585a817dc9d71/html/585a817dc9d71.html> 14 p.
- [24] M. W. Mueller (1975) „*Economic determinants of volunteer work by women*“, Journal of Women in Culture and Society, No.1, pp. 325-335
- [25] N. Onyestyák – G. Gécz – É. Kállai (2012) *Önkéntesség a sport területén, Magyarországon és más Európai Unios tagállamokban*. Magyar Sporttudományi Szemle. 13. évf. 50.sz. pp. 54-55.
- [26] S. D. H. Smith (1994) „*Determinants of voluntary association participation and volunteering: A literature review*“, Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly, Vol. 23, No. 3, pp. 243-263
- [27] A. D. Strigas – E. Newton-Jackson 2003) *Motivating volunteers to serve and succeed: Design and results of a pilot study that explores demographics and motivational factors in sport volunteerism*. International Sports Journal, 7, pp.111–123.
- [28] F. Szigeti (2003) *Az önkéntesség szerepe a fejlett piacgazdaságban*. http://www.3sz.hu/sites/default/files/uploaded/az_onkentesseg_szerepe_a_fejlett_piacgazdasagban_szigeti_ferenc_albert_szakdolgozat_2003.pdf
- [29] K. Tausz (1996) *Az önkéntes segítő munka az átmenet időszakában*. In (Tausz Katalin – Várnai Györgyi szerk.) Rejtőzködő Jelen. Tanulmányok Ferge Zsuzsának. Budapest, Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület 394-413.
- [30] Á. Zsók – I. Garas (2003) *Az „önkéntességből való tanulás” és a DIA-modell mint a pedagógiai módszerek kiszélesítési lehetőségei*. In. Új Pedagógia Szemle, (53) 7–8., 146–157
- [31] *Volunteering In The European Union* (2010): http://eose.org/wp-content/uploads/2014/03/study_volunteering_eu_20101.pdf.
- [32] A. Matkó (2018): *CSR stratégia alkotás = CSR strategy creation*. International Journal Of Engineering And Management Sciences / Műszaki És Menedzsment Tudományi Közlemények 3:(3) pp. 344-354.